

ELEKTRONİK ÜRÜN SENEDİ ESASLARI

İÇİNDEKİLER

KAPSAM	3
GENEL ESASLAR	3
ÜYELER TARAFINDAN MKS'YE ERİŞİM	3
HESAP YAPISI	4
ELÜS OLUŞTURULMASI (İHRAÇ) İŞLEMLERİ	4
MKS - KIYMET TRANSFERİ UYGULAMASI	4
MKS – REHİN/TEMİNAT VE HACİZ İŞLEMLERİ	4
ALIM SATIM İŞLEMLERİ	4
ELÜS DEPOLAMA GÜN SAYISI BİLDİRİMİ	5
SİCİL ŞİFRE BİLDİRİMİ ve MUDİ BLOKAJİ	5
DEPOLAMA SON TARİHİNDEN ÖNCE FİZİKİ ÜRÜN TESLİMİ	5
DEPOLAMA SON TARİHİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLEMLER	5

KAPSAM

5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan “Elektronik Ürün Senetleri Yönetmeliği” hükümleri çerçevesinde, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü (Bakanlık) tarafından Kuruluşumuza elektronik ürün senedine ilişkin kayıtların tutulacağı “Elektronik Kayıt Kuruluşu Lisansı” verilmiştir.

Tarım ürünleri ticaretinin kolaylaştırılması, işlemlerinin güvenli, hızlı ve etkin bir şekilde yürütülebilmesi, elektronik ürün senetlerinin (ELÜS) ve bunlara ilişkin hakların kayden izlenmesi amacıyla ELÜS ihracının gerçekleştirilmesi, depolanması, devri ve iptali işlemlerinin Elektronik Kayıt Kuruluşu (EKK) olarak, Merkezi Kaydi Sistem (MKS)’de gerçekleştirilmesi sağlanmıştır.

GENEL ESASLAR

- ELÜS işlemleri MKS ‘de EKK üyeleri tarafından ve Bakanlıkça onaylanan “Elektronik Kayıt Kuralları” çerçevesinde gerçekleştirilir.
- ELÜS’ler ve bunlara ilişkin haklarla ilgili kayıtlar, MKS’de üyeler nezdinde hak sahipleri (mudiler) adına açılan hesaplar itibarıyla izlenir.
- Lisanslı depo işletmeleri ve yetkili sınıflandırıcıların EKK üyeliği zorunludur. Mudi hesapları, aksi belirtilmedikçe lisanslı depo işletmeleri ve yetkili sınıflandırıcılar dışındaki üyeler nezdinde tanımlanabilir. Mudi hesaplarının mevcut MKK üyeleri nezdinde açılması durumunda ilgili üyenin ayrıca üyeliği gerekmez.
- MKS’de hesapların açılması ve değişiklik yapılması, hak sahiplerinin talimatları doğrultusunda üyeler tarafından gerçekleştirilir.
- ELÜS’lere ilişkin kıymet tanımlamasında ISIN kodları kullanılır. ISIN kodları Ülkemizin uluslararası numaralandırma kuruluşu olan Takasbank tarafından verilir.
- ELÜS’ler misli ve aynı nitelikte izlenebilir. Misli nitelikte izlenen ELÜS’ler “A” ek tanımı ile izlenir. Aynı izlenen ELÜS’ler için kıymet ek tanımı farklılaştırılır.
- ELÜS’lere ilişkin, ürünün cinsi, sınıfı, grubu, alt grubu, teslim yeri (şube), son depolama tarihi (ay/yıl), ve hasat tarihi(ay/yıl) bilgileri lisanslı depo işletmesi tarafından yapılan bildirimler doğrultusunda MKS’de tanımlanır.

ÜYELER TARAFINDAN MKS’YE ERİŞİM

- Üyeler, ELÜS işlemlerini MKS’de ilgili ekranlar üzerinden tanımlı kullanıcıları vasıtasıyla gerçekleştirebileceklerdir.
- MKS’de gerçekleştirilecek işlemlerde kullanıcıların nitelikli elektronik sertifika kullanmaları ve ilgili işlem için yetkilendirilmiş olmaları gerekmektedir.
- Lisanslı depo işletmeleri ve yetkili sınıflandırıcılar dışındaki üyeler, kendi istihdam ettikleri personel ve teknik imkanları kullanmak yerine diğer bir üye aracılığıyla dolaylı ve sürekli bir şekilde MKK’da işlemlerini yürütebilirler. İşlemlerin bu şekilde gerçekleştirilebilmesi için üyeler arasında “ortak sorumluluk taahhütnamesi” imzalanması gerekmektedir.

HESAP YAPISI

- EKK’da mudi hesaplarının açılmasında “MKK İş ve Bilişim Uygulama İlke ve Kuralları” uygulanır.
- MKS’de kullanılmakta olan mevcut hesap yapısı ELÜS’ler için de kullanılacak olup, bu hesaplara ilaveten lisanslı depo işletmeleri için havuz niteliğinde LDH hesabı otomatik olarak açılır.
- ELÜS iptal süreci ile bağlantılı olarak “USBL - Ürün Senedi Blokaj” alt hesabı otomatik olarak açılır.

ELÜS OLUŞTURULMASI (İHRAÇ) İŞLEMLERİ

- İhraç işlemi lisanslı depo işletmesinin MKS’deki şube ve ürün bazında tanımlı limitleri dahilinde ve yetkili sınıflandırıcı tarafından analizi yapılarak MKS’ye bildirilen ELÜS miktarı doğrultusunda gerçekleştirilir.
- Lisanslı depo işletmesi tarafından gerçekleştirilen ihraç işlemi ile, mudinin ürün tesliminde bildirmiş olduğu MKS’de tanımlı üye nezdindeki hesabına ELÜS aktarılır.
- Ürünü teslim eden mudinin, MKK e-YÖNET portal üyeliği bulunması durumunda teslim ettiği ürün karşılığında hesabında ELÜS kıymeti oluştuğuna dair bildirim mesajı gönderilir.
- Ürünü teslim eden mudiye verilmek üzere teslim ettiği ürün karşılığında ELÜS oluşturularak hesabına aktarıldığına dair sistemden çıktı alınabilir.

MKS - KIYMET TRANSFERİ UYGULAMASI

- MKS’de ancak mudinin kendi hesapları arasında ELÜS transferi yapılabilecektir. Müşterek hesap sözkonusu ise gönderen hesabın ortak mudi bilgileri ile alan hesabın ortak bilgilerinin eşit olması zorunlu olacaktır.

MKS – REHİN/TEMİNAT VE HACİZ İŞLEMLERİ

- MKS ‘de ELÜS’lerin rehin/ teminata konu edilmesine ilişkin olarak “MKK İş ve Bilişim Uygulama İlke ve Kuralları” uygulanır.
- MKS’de gerçekleştirilen rehin/teminat işlemlerine ait hareket kayıtları ilgili Borsa’ya bildirilir.
- Rehin Sonlandırma işlemi nedeniyle mülkiyet değişiminde, lisanslı depo ücretinin hesaplanmasında kullanılacak depo gün sayısı kıymetlerin aktarıldığı hesaba devredilir.
- Mudi hesaplarındaki bulunan ELÜS’ler üzerinde haciz uygulaması üyeler tarafından “MKK İş ve Bilişim Uygulama İlke ve Kuralları” çerçevesinde gerçekleştirilir.

ALIM SATIM İŞLEMLERİ

- ELÜS’lerin Bakanlıkça yetkilendirilen Borsada gerçekleştirilen alım satım işlemleri ve bunlara ilişkin takas süreci ilgili borsanın düzenlemeleri doğrultusunda gerçekleştirilir.
- İzmir Ticaret Borsası’nda (ITB) gerçekleştirilen pamuğa bağlı ELÜS’ler için kıymet takası, ITB tarafından iletilen sözleşme bilgileri doğrultusunda Takasbank sisteminde alıcı ve satıcı üyeler arasında oluşturulan Şartlı Virman (SRV) sözleşmesi ile gerçekleştirilir. Alım satım işlemleri nedeniyle oluşturulan şartlı virman işlemlerinde “MKK İş ve Bilişim Uygulama İlke ve Kuralları” uygulanır.

ELÜS DEPOLAMA GÜN SAYISI BİLDİRİMİ

- Her ELÜS’için mudi hesabındaki depolama gün sayısı, günlük olarak ilgili Borsa’ya, kıymet teslimi amacıyla iptal durumunda ise lisanslı depo işletmesine EKK tarafından raporlanır.

Gün sayısı hesaplamasında aşağıdaki esaslar dikkate alınır.

- Hesaplama Üye, Hesap no bazında yapılır.
- İlk giren ilk çıkar mantığı geçerlidir.
- Depo günü olarak değerlendirilmesi için, gün sonu itibariyle ürünün bulunması gerekir.
- Tatil günleri depo günü olarak sayılır.
- Çıkış günü devreden hesap için depo günü olarak sayılmaz.

SİCİL ŞİFRE BİLDİRİMİ ve MUDİ BLOKAJİ

- Mudiye sicil şifre bildiriminde eşik değeri aranmaz. Mudi hesabında ELÜS hareket kaydının oluşması halinde sicil şifre bildirimi yapılır.
- MKS nezdindeki mudi hesaplarına mudi tarafından “MKK İş ve Bilişim Uygulama İlke ve Kuralları” çerçevesinde yatırımcı blokajı uygulanabilir.
- Azami depolama süresi sonunda mudi tarafından blokajı çözülmeyen elektronik ürün senetleri için, mudinin blokajı çözmesi beklenmeden blokaj işlemi kaldırılır..

DEPOLAMA SON TARİHİNDEN ÖNCE FİZİKİ ÜRÜN TESLİMİ

- Fiziki ürün teslimi talebi mudinin başvurusu ile mudinin hesabının bulunduğu aracı kuruluş veya ürünü teslim alacağı lisanslı depo işletmesi tarafından MKS’e iletilir.
- Aracı kuruluş tarafından doğrudan veya lisanslı depo işletmesi tarafından iletilen telebin aracı kuruluş tarafından onaylanması ile fiziki teslim talebinin MKS ‘e iletilmesi halinde mudi hesabında bulunan fiziki teslim konu olacak ELÜS’ler yine mudi hesabı altında bulunan alt hesapta bloke edilir.
- Aracı kuruluş tarafından onaylanan fiziki ürün teslim talebi lisanslı depo işletmesinin onayına sunulur. Fiziki ürün teslimi sonrasında lisanslı depo işletmesi tarafından fiziki ürün teslimi talebinin onaylanması ile birlikte bloke edilen ELÜS’ler lisanslı depo işletmesinin havuz hesabına aktarılır ve buradan da sistemden çıkışı gerçekleştirilir.

DEPOLAMA SON TARİHİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLEMLER

- ELÜS’ün sistemde tanımlı olan depolama son tarihinden 45 gün önce hesap ve bakiye bilgileri lisanslı depo işletmesine raporlanır. Ayrıca ilgili hesap sahiplerine, MKK e-YÖNET portal üyeliklerinin bulunması halinde bilgi verilir.
- Depolama son tarihinde fiziki teslim yapılmamış ve HACZ alt hesabı dışında bulunan ELÜS’ler gün sonunda lisanslı depo işletmesinin havuz hesabına otomatik olarak aktarılır ve aktarım yapılan ELÜS’lere

ilişkin hesap ve bakiye bilgileri lisanslı depo işletmesine raporlanır. Depoya aktarılan ELÜS'ler lisanslı depo işletmesince iptal edilir.